

ВЕЛИКИЙ ОБРАЗ

Андрій ВОЛОЩАК належить до плеяди західноукраїнських письменників повоєнної доби. С. Тудор, Я. Галан, О. Гаврилюк, П. Козланюк за важких умов окупаційного режиму, в панській Польщі створили міцне ядро, яке керувалося ідеями наукового соціалізму, черпало з могутніх революційних зрушень Жовтня, з глибокого ленінського джерела.

Під впливом цих революційних письменників А. Волощак виступає на сторінках пролетарської преси з рядом своїх поезій, «зачарованих на Схід» і сповнених оптимізму. Для людини, яка втратила зір під час першої імперіалістичної війни, це було справжнім виявом мужності.

Андрій Волощак — автор збірок «У тлі горю», «Поезії», «Серед блискавиць і громів», «Серцем бачу», «Рідний край», «Спів Карпат», «Все тобі, Вітчизно», «На Верховині» та ін.

В творчому доробку Андрія Волощака ленінська тема посідає чільне місце. Тому то ряд його поезій, які природно оформлюються в цикл, пов'язані внутрішньою логікою образу Леніна і створюють відчуття динаміки його.

Є в цьому імпровізованому циклі і своєрідна вершина. Це твір «Ленін», в якому синтезовано окремі риси вождя в багатогранному образі. Якщо в попередніх віршах (скажімо, «На ленінському шляху» чи «Зоряне ім'я») поета цікавила якась одна грань діяльності Ілліча чи певна риса його характеру, то в названому творі у фокусі різнопланові сфери діяльності вождя:

І Ленін скрізь і той, але
Підпільник тут, а там
мудрець і вчений,
Тут дипломат, а там
боєць-герой.
Державний муж або трибун
натхненний.

Твір «Ленін» являє собою мікроцикл — він складається з трьох сонетів, кульміна-

ційним можна вважати третій, що містить основний ідейний стрижень: «Від Леніна в епоху цю космічну, мов казка, путь в майбутнє пролягла».

Багатство Ленінової душі, яскравість натури борця і трибуна, далекозорість вождя, ідеолога мас Андрія Волощак переломлює через сучасність, підкреслюючи значимість величї мислі Ілліча для теперішніх наших успіхів і для майбутніх досягнень. Образ Леніна подається в діалектиці минулого і гостро сучасного.

Цей образ уже в зародку був у творі «Зоряне ім'я», але розгорнувся він посправжньому саме в програмному вірші «Ленін». До цього твору тісно примикають за своїм ідейним звучанням та образною системою поезії «Шляхом в майбутнє» та «Вічний вогонь».

У цих поетичних творах на перший план виходить думка про безсмертя вождя, про вічно живий вогонь його

серця, ідей, книг, що дали змогу мільйонам людей

з трущоб непрохідних,
з глухих кенігонів
прорватись, піднятись
до сонячних злетів.

Застосовуючи контрастні малюнки темряви, в якій «мільйони блукали по нашій кисневій планеті», і світла, символом якого є відоме ім'я, радості, до якої привів мудрий керманчик. А. Волощак характеризує нову добу соціальних перетворень як Ленінську епоху в історії людства.

Будучи гостро публіцистичним, сучасним, цей твір (до речі, відомо декілька його варіантів, перший з них було написано польською мовою) зберігає живий зв'язок з кращими традиціями української революційної поезії початку ХХ століття, зокрема з традиціями Лесі Українки. Йї образ досвітих вогнів своєрідно розвинутий і продовжений в поезії західноукраїнського митця як образ дум ясних — вогню партії Леніна, що «на всіх суходах народам всім світі». І в образній системі відчужаються — пережукі. Доречно звучать в творі А. Волощака образи кричї — людей твердих і переконаних. Їх дум ясних — «мов мечі блискавиці. І спалахи їх розсікали тьму ночі...» і т. д.

Але з'являються водночас і образи нові, свіжі, зокрема образ райдуги ленінських планів і дум, що сяє над сві-

том. Говорячи про ленінські плани революційного перетворення світу, А. Волощак настійно підкреслює, як вони втілюються в життя. Процес їх втілення саме цікавить його як ознака вічного горіння думки. Образ вогню, полум'я, пожежі, які викресав Ілліч в людських серцях, незмінно присутній майже у всіх його поезіях.

Своєрідно інструментований він і у творі «Слово Леніна». Цей образ по-різному градований у вірші. Це, з одного боку, пожежа революції, викресана ленінською «Іскрою», з другого — вулкан ленінського слова, жар його розуму. Слово вождя, його полум'яність, його гострота, його актуальність розкриваються в матеріальних деталях:

Воно над землею
вогнів водограєм
з масивів артильних
і доми в небо б'є.

І як виходець із західноукраїнських, до вересня 1939 року поневолених земель, А. Волощак прагне відшукати зримі деталі й основні закономірності щасливого перетворення свого рідного краю. Через це він розповідає про нову долю і галицького землероба, і бориславського робітника, і львівського інтелігента. В їх успіхах він вбачає просторинь ленінського шляху, відкритого Жовтнем.

Аспірантка філологічного факультету
Одеського державного
університету
В. САЄНКО.